

وزارت دولت در امور رسیدگی به حوادث

رهنمود اقدامات حفاظتی و مراقبتی بخاطر کاهش خطرپذیری در برابر سیلاب های احتمالی

(قبل از وقوع سیل، در جریان سیل و بعد از وقوع سیل)

مقدمه

سیل یکی از شایعترین حوادث طبیعی در افغانستان و بسیاری از کشورهای جهان است. آثار و عواقب ناشی از سیل ممکن است فقط منطقه ای خاص (مثلاً قریه یا شهری) را در بر بگیرد. اما این امکان نیز وجود دارد که سیل تمامی حوزه یک دریا (از جمله چند ولسوالی و یا ولایت) را همزمان با هم تحت تأثیر قرار دهد. با این حال تمام سیلها با همدیگر مشابه نیستند. در برخی موارد، سیل حاصل یک جریان تدریجی بوده و ممکن است در یک دوره زمانی چندروزه روی بدهد. اما سیلهای برقآسا یا ناگهانی بدون هیچ علائم قابل مشاهده از بارش باران ممکن است (مثلاً در عرض چند دقیقه) روی بدهند. این نوع سیل ناگهانی معمولاً خطرناک بوده و به صورت ستونی خروشان از آب به همراه صخره‌های سنگی، گل و لای و سایر خار و خاشاک‌های موجود در مسیر، خود را نشان میدهد. سیل ممکن در اثر ایجاد سوراخ و درز در دیواره یک آب بند آبگردان نیز ایجاد شود. این نوع سیل هم میتواند بسیار مخرب باشد. شکستن یک بند نیز موجب سیل شده که آثار و عواقبی نظیر سیل برق آسا به وجود خواهد آورد.

همواره باید خطر وقوع سیل را در هر جایی در نظر داشت، اما این خطر در نواحی پست و در کناره دریاها و جوی‌های آب و سیلبرها و در نزدیکی بندها به مراتب بیشتر است. حتی یک جوی کوچک، دره‌ها، جوی‌های آب، بسترهای خشک و نواحی کم‌ارتفاع که در شرایط جوی خشک بیخطر به نظر می‌رسند، ممکن است محلی برای وقوع سیل باشند. هیچ ولایتی در افغانستان از خطر سیل مصئون نیست اما مناطق کوهستانی و دره‌هایی که بستر آب‌های جاری را تشکیل میدهند بیشتر در معرض سرازیر شدن سیلاب‌های فصلی قرار دارند.

قبل از وقوع سیل

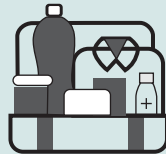
برای آگاهی از آخرین خبرها در مورد آب و هوا، به رسانه ها گوش داده و اخبار شبکه های اجتماعی (فیسبوک) و چینل های معتبر تلویزیونی را در مورد وضعیت تعقیب نمایید.

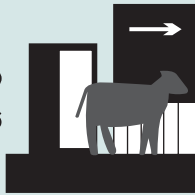
تلفون های همراه خود را برای برقراری تماس اضطراری چارج نموده.

بسته های اضطراری را با وسائل لازمی برای مصئونیت و زنده ماندن پیش از پیش آماده سازید.

رمة های حیوانات را برای اطمینان از مصئونیت شان باز نگهدارید.

کار های ذیل را انجام دهید

جای امن:

اسناد و سایر وسائل گران قیمت خویش را در خریطه های پلاستیکی ضد آب نگهداری کنید.

برنامه ریزی:

از مسیر های مصئون به نزدیکترین پناهگاه و یا مکان امن با خبر باشید.

اقدامات حفاظتی و مراقبتی

اقدامات حفاظتی و مراقبتی جهت مقابله با سیل و کاهش خطر پذیری در برابر آن در مراحل ذیل ضروری به نظر می رسد:

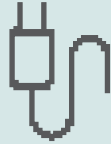
قبل از وقوع سیل

منظور از قبل از سیل زمانی است که رسانه ها به نقل از دولت یا اداره هواشناسی، هشدار میدهند که احتمال جاری شدن سیل زیاد است. البته خودتان هم میتوانید براساس تجربه ای که از زندگی در محل زندگیتان دارید، مثلاً با دیدن بارش کم سابقه باران، احساس خطر کنید و خود را آماده کنید. براساس این اطلاعات از خودتان سوال کنید که آیا خانه، محل کار یا مکتب و پوهنتون فرزندانان در خطر سیل است؟ اگر جواب مثبت است، باید سریع دست به کار شوید.

- از ساخت و ساز در حریم سیل خودداری کنید.
- با مناطق سیل گیر آشنا شوید. برای اطلاع بیشتر می توانید با ریاست آمادگی مبارزه با حوادث وزارت دولت در امور رسیدگی به حوادث تماس بگیرید.
- برای ممانعت از ورود سیل به درون خانه، بهتر است در اطراف آن دیوار اعمار کنید.
- تهداب ساختمان محل سکونت خود را باید با مصالح مناسب پوشانید (هنگاف نمایید) تا مانع از نفوذ آب شود.
- تلیفون های همراه خود را برای برقراری تماس اضطراری چارچ نموده: از پیام های کتبی (اس ام اس) استفاده کنید.
- برای آگاهی از آخرین خبرها در مورد آب و هوا، به رسانه ها گوش داده، و اخبار شبکه های اجتماعی (فیسبوک) و چینل های معتبر تلویزیونی را در مورد وضعیت جوی و آب و هوا تعقیب نمایید.
- به شایعات باور نکنید، خونسرد باشید و نترسید.
- رمة های حیوانات را برای اطمینان از مصئونیت شان باز نگهدارید.
- بسته های اضطراری را با وسائل لازمی برای مصئونیت و زنده ماندن پیش از پیش آماده سازید.
- اسناد و سایر وسائل گران قیمت خویش را در خریطه های پلاستیکی ضد آب نگهداری کنید.
- از مسیرهای بی خطر جهت رسیدن به نزدیکترین پناهگاه / مکان امن با خبر باشید.
- بمجرد درخواست مسؤولین دولتی، خانه های خود را به هدف رفتن مکان های مصئون تخلیه نمایید.
- مواد غذائی آماده و آب مورد نیاز را برای حداقل یک هفته ذخیره کنید.
- از ساحات سیلاب های آنی چون کانال ها، جویبارها و مسیر های تخلیه آب با خبر باشید.

در جریان سیل

وسایل برقی را از جریان برق کشیده و در صورت مرطوب بودن یا در آب قرار گرفتن، به سوچ ها و ساکت های برق دست نزنید.

به بلندی بروید. یادتان باشد بلندی یعنی چیزی مثل تپه یا زمینی که از مناطق اطراف ارتفاع بیشتری دارد.

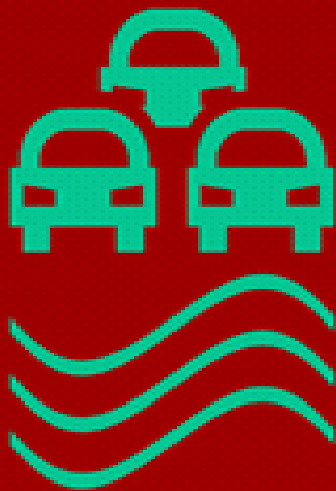
از پایه های برق و لین های منهدم شده برای جلوگیری از برق گرفتگی و مرگ دوری گزینید.

در آبی که جریان دارد رانندگی نکنید. حدود ۳۰ سانتی متر آب موجب شناور شدن اغلب موتر ها در آب خواهد شد.

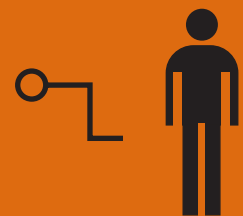

تلاش کنید تا

قدرت سیل را دست کم نگیرید!

از آب های در حال حرکت باید دوری کنید. ۱۵ سانتی متر آب در حال حرکت میتواند تعادل انسان را بر هم زند

به یاد داشته باشید که ۶۰ سانتی متر آب در حال حرکت می تواند حتی موتر های بزرگ را منهدم نماید.

در جریان سیل

در جریان سیل بخاطر کاهش خطر پذیری تدابیر احتیاطی ذیل ضروری به نظر می رسد:

- برای کسب اطلاعات در مورد وضعیت سیل، لازم است به اخبار رادیو، تلویزیون و اطلاع رسانی از طریق شبکه های اجتماعی توجه نمایید.
- اگر قرار باشد از سیلاب دور شوید، به کجا میروید؟ باید قبل از بحرانی شدن شرایط به این سوال فکر کنید. راه های اطراف را در نظر بگیرید، از خود پرسید کدام راه است که کمتر احتمال دارد هنگام سیل بسته شود؟ قبل از تخلیه خانه، از امنیت آن باید مطمئن شوید. در صورت امکان، وسایل موجود در صحن حویلی خانه را باید به درون خانه ببرید. بهتر است اسباب و وسایل مهم به طبقه بالای خانه منتقل شوند.
- برای جلوگیری از بازگشتن فاضلات به داخل تشناب، خریطه های ریگی را در داخل کمود گذاشته و دهنه تمام زهکش ها / مجراهای خروجی را ببندید.
- مجرای اصلی آب و ورودی گاز را ببندید. وسایل برقی را از جریان برق کشیده و در صورت مرطوب بودن یا در آب قرار گرفتن، به سوچ ها و ساکت های برق دست نزنید.
- بسته اضطراری، بسته کمک های اولیه، وسائل گران قیمت و اسناد مهم را با خود بگیرید.
- از سیلاب فاصله بگیرید. در هیچ شرایطی پیاده یا با موتور داخل سیلاب نروید. شما به هیچ وجه نمیتوانید اطمینان داشته باشید که عمق آب چقدر است. شاید آب به نظر کم عمق برسد، اما ممکن است در واقع سیلاب زمین را شسته باشد و حفره ای ایجاد شده باشد.
- تلاش کنید به بلندی بروید. یادتان باشد بلندی یعنی چیزی مثل تپه یا زمینی که از مناطق اطراف ارتفاع بیشتری دارد. اشتباه نکنید: منظور از بلندی البته بالای سقف خانه ها یا بالای پل یا پایه برق نیست.
- برای مقابله با سیل به افراد آسیب دیده، کمک های اولیه را برسانید و در صورت نیاز از دیگران کمک بخواهید.
- در سیلاب وارد نشوید. در صورتی که به این کار نیاز داشته باشید، بوت های مناسب بپوشید.
- از آب های در حال حرکت باید دوری کنید. ۱۵ سانتی متر آب در حال حرکت میتواند تعادل انسان را بر هم زند. در صورت مجبور شدن به حرکت در آب، باید از جایی حرکت کرد که آب ساکن است. برای اطمینان از حرکت در آب و پی بردن به استحکام مسیر، بهتر است از چوب دستی و عصا استفاده کنید.
- در آبی که جریان دارد نباید رانندگی کرد. حدود ۳۰ سانتی متر آب موجب شناور شدن اغلب موترها در آب خواهد شد.
- به یاد داشته باشید که ۶۰ سانتی متر آب در حال حرکت می تواند حتی موترهای بزرگ را منهدم نماید.
- از پایپ های فاضلاب، جوی ها، زهکش ها / مجراهای خروجی و کانال های آب دوری اختیار کنید.
- از پایه های برق و لین های منهدم شده برای جلوگیری از برق گرفتگی و مرگ دوری گزینید.
- زهکش ها شهری / مجراهای خروجی آب شهری سر باز را با علامت های واضح (ببرق های سرخ و موانع) نشانی نمایید.
- از غذاهای کنسرو شده، تازه طبخ شده و یا خشک تناول نمایید. غذاهای خویش را سربسته نگهدارید.
- برای رفع تشنگی، از آب جوشانیده / مخلوط شده با کلورین استفاده کنید.
- از ضد عفونی کننده ها برای پاک نگهداشتن محیط خویش استفاده نمایید.
- خود را به نزدیکترین محل امداد رسانی ریاست وزارت دولت در امور رسیدگی به حوادث یا سایر مراکز کمک رسانی برسانید. غذا، البسه و سایر کمک های اولیه در آنجا موجود است.

بعد از وقوع سیل

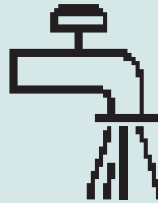
نباید سیم های سقوط کرده برق را لمس نمود.

پس از وقوع سیل مراقب گزش ها باشید.

هر چیزی که با آب تماس پیدا کرده است را باید پاک کرده و ضدعفونی نمود.

از مناطق سیل زده فاصله بگیرید.

احتیاط کنید

مسمومیت غذایی را جدی بگیرید!

پس از وقوع سیل از سالم بودن آب آشامیدنی مطمئن شوید برای اطمینان از سلامت آب آن را حتماً بجوشانید.

مواد خوراکی ای که با سیلاب برخورد کرده اند، ممکن است آلوده به فاضلاب یا جسد انسان ها یا حیوانات باشد.

بعد از وقوع سیل

سیل تمام می‌شود، اما خطر همچنان باقی می‌ماند. بخاطر کاهش خطر پذیری در برابر آن باید تدابیر احتیاطی ذیل مورد توجه قرار گیرد:

- از طریق رادیو و سایر رسانه های جمعی، اطلاعاتی راجع به مکان های دسترسی به آب سالم و صحتی به دست آورید.
- مراقب مناطقی که آب سیل در آنجا جمع شده است باشید، زیرا احتمال دارد که سرک و جاده، به علت وزن حتی یک موتر دچار نشست شود.
- نباید سیم های سقوط کرده برق را لمس نمود. موضوع باید فوراً به اداره برشنا اطلاع داده شود.
- برای اطفال اجازه ندهید در سیلاب ها و یا در مجاورت آن تفریح نمایند.
- از استفاده وسائل برقی آسیب دیده جلوگیری نموده و قبل از استفاده آنها را چک نمایید.
- باید متوجه وسائل بُرنده و توتّه های سنگ و چوب باشید.
- متوجه آب و غذایی که می خورید باشید، مواد خوراکی ای که با سیلاب برخورد کرده اند، ممکن است آلوده به فاضلاب یا جسد انسان ها یا حیوانات باشد.
- آب های جمع شده برای گودال ها شرایط مناسبی را برای رشد حشرات به خصوص پشه ها ایجاد خواهد کرد، برای جلوگیری از مبتلا شدن به مریضی های مختلف چون ملاریا، از پشه خانه ها استفاده نمایید.
- چون سیل باعث خارج شدن مارها از لانه های خود می شود، بعد از سیل مراقب مارگزیدگی باشید.
- نباید از تشناب و آب نل در صورتی که پپ های آنها آسیب دیده باشند، استفاده کرد.
- برای اطمینان از سالم بودن آب نوشیدنی، حتماً به گزارش اخبار محلی توجه کنید و آب آشامیدنی را قبل از مصرف بجوشانید.
- اگر ساختمانی در محاصره سیلاب قرار گرفته باشد، نباید به آنجا برگشت.
- فقط زمانی باید به خانه برگشت که مقامات مسئول اعلام بیخطری کرده باشند.
- هنگام برگشت به داخل خانه، احتیاط کامل را رعایت کنید. ممکن است در هر جایی از ساختمان (مخصوصاً ته‌داب ها و زیر ساخت های آن) خللی ایجاد شده باشد.
- سعی کنید در طول روز به منزل برگردید تا استفاده از وسایل تنویر و روشنایی ضرورت نباشد.
- چنانچه مجبور هستید شبانه به خانه برگردید، خیلی محتاط باشید. از ارکین، گاز و گوگرد برای روشن کردن ساختمان استفاده نکنید. برق دستی را قبل از ورود به ساختمان روشن کنید.
- در اولین فرصت، باید امکانات آسیب دیده ساختمان تعمیر شوند. سیستم آسیب دیده فاضلاب برای سلامتی بسیار خطرناک است.
- اگر مخزن تشناب، کمود ها و تأسیساتی مانند آن آسیب دیده است، در صورت امکان، آنها را ترمیم کنید.
- هر چیزی که با آب تماس پیدا کرده است را باید پاک کرده و ضد عفونی نمود. گل و لای ناشی از سیلاب می تواند حاوی فاضلاب و مواد کیمیاوی خطرناک باشد.

منابعی که در تهیه این رهنمود مورد استفاده قرار گرفته اند:

- ۱- تجارب بدست آمده از سیلاب های قبلی در کشور.
- ۲- رهنمود اقدامات حفاظتی و مراقبتی در برابر سیلاب- اداره ملی هواشناسی ایالات متحده امریکا.
- ۳- رهنمود اقدامات حفاظتی و مراقبتی در برابر سیلاب- اداره ملی آمادگی مبارزه با حوادث کشور هند.

وزارت دولت در امور رسیدگی به حوادث

تدابیر پیشنهادی و رهنمود فعالیت کمیسیون های ولایتی مبارزه با حوادث بخاطر کاهش خطر پذیری در برابر سیلاب های احتمالی

(قبل از وقوع سیل و در جریان وقوع سیل)

مقدمه

از آنجائیکه که در فصل زمستان شاهد بارندگی های خوبی اعم از برف و باران بودیم و به اساس گزارش اداره هواشناسی بارش باران های بیشتری در مقایسه با سالهای قبل، در فصل بهار پیش بینی می شود، پدیده خشک سالی مهیار شده و خطر تکرار آن در ابعاد سال گذشته در کشور وجود ندارد. اما توده های بزرگ برف در مناطق کوهستانی و بارش باران در اوایل بهار سال ۱۳۹۹ خطر سرازیر شدن سیلاب های فصلی را مضاعف میسازد.

بنابراین کاهش خطر پذیری در برابر سیلاب های فصلی اتخاذ یک رشته تدابیر احتیاطی در دو مرحله قبل از وقوع سیلاب و پس از وقوع آن، در تمام ولایات افغانستان بخصوص ولایاتی که وقوع سیلابها در سالهای اخیر را تجربه نموده اند توصیه می شود.

الف: تدابیر احتیاطی قبل از وقوع سیلاب:

- ۱- تدویر جلسه کمیته ولایتی مبارزه با حوادث با محوریت مسایل ذیل:
 ۱. شناسایی مناطق سیلاب خیز و مشخص نمودن ولسوالی ها و قریه جاتی که در معرض آسیب پذیری جدی قرار دارند بر مبنایی تجارب قبلی و نقشه آسیب پذیری در برابر سیلاب. (تجربه نشان داده است جایی که قبلاً و بخصوص در سالهای اخیر سیلاب جاری شده باشد امکان دوباره وقوع آن در محل وجود دارد بناءً ارزیابی و وضعیت سیلاب در سالهای گذشته می تواند رهنمایی خوبی برای اتخاذ تدابیر احتیاطی در محلات باشد)
 ۲. آگاهی دهی برای مردم ولسوالی ها و قریه جاتی که در معرض تهدید قرار دارند.
 ۳. بسیج شورا های محلی، تیم های رضا کار سره میاشت و موسسات همکار در ولسوالی ها و قریه جات آسیب پذیر بمنظور اتخاذ تدابیر و قایوی ذیل:
 - پاک سازی سیلبرها و کانال های آب از گل و لای و رسوبات بجامانده از سیل های قبلی.
 - تخلیه سیلبرها و معبرهای سیلاب از بیجا شدگان و کوچیها با توجه به اینکه این دو قشر آسیب پذیر اکثراً در سیلبرها خیمه برپا نموده اند.
 - شناسایی مناطق امن برای تخلیه اضطراری و استقرار کمپ های موقت.
 - برقراری ارتباط میان مردم بالا دست و پایین دست دره ها، کانال ها، دریا ها و دامنه هایی که در معرض تهدید سیلاب قرار دارند بخاطر مبادله اطلاعات به موقع حین بارندگی و بروز علایم خطر وقوع سیلاب و سایر حوادث طبیعی.
 - ایجاد نوکریوالی های ۲۴ ساعته توسط کمیته های ولسوالی با مشارکت شورا های محل حین بارندگی بخاطر ارزیابی تغییرات محیطی و ظهور علایم خطر و هشدار دهی به موقع به مردمی که در معرض تهدید قرار دارند.
 - حشر عمومی در تفاهم با بخش های زراعت و انکشاف دهات، شاروالی و حوزه های دریایی، بخاطر حفر خندق ها و جویچه های موازی در دامنه تپه ها، کوه ها و دشت های هموار بخاطر نگهداری آب و جلوگیری از تجمع امواج سیلابی. (این جویچه ها که به شکل جویچه ها و پشته های تاک و موازی با هم کشیده می شوند حرکت آب را بطی ساخته و نفوذ پذیری آب در زمین را بیشتر می سازد. هر قدر نفوذ پذیری آب در زمین بیشتر شود برای تغذیه سفره های آب زیر زمینی، احیای چشمه ها و کاریز ها و تبدیل شدن آب باران به سیلاب مفید می باشد)
 - ایجاد بندهای محافظتی در مناطق آسیب پذیر با استفاده از بوجی های ریگ و گبیون.
 - ایجاد یک شبکه ارتباطی بخاطر جمع آوری و گزارش شدهی اطلاعات مرتبط به حوادث و گزارش آن به مرکز عملیات اضطرار وزارت دولت در امور رسیدگی به حوادث.

ب: اقدامات مورد نیاز در جریان وقوع سیل:

در جریان وقوع سیل بصورت فوری اقدامات ذیل صورت گیرد:

- ۱- برگزاری نشست فوق العاده کمیته ولایتی مبارزه با حوادث
- ۲- ایجاد یک مرکز عملیات اضطرار با اشتراک نماینده گان ادارات ذیربط با تمرکز روی وظایف ذیل:
 ۱. ایجاد تیم های امداد و نجات با مشارکت قطعات اردو ملی، پولیس ملی، رضاکاران سره میاشت و شورا های محلی در ساحه وقوع حادثه.
 ۲. ایجاد کمپ های موقت برای اسکان بیجاشدگان.
 ۳. نجات جان اشخاصی که در محل وقوع حادثه گیر مانده اند.
 ۴. تامین آب و نان بیجاشدگان.
 ۵. ایجاد تیم های صحنی سیار.
 ۶. تداوی مجروحین و مریضان.
 ۷. اتخاذ تدابیر ضروری برای بازنگهداشتن راه های مواصلاتی و حصول اطمینان از روند کمک رسانی.
 ۸. توزیع تیم های ارزیابی تلفات، خسارات، بیجاشدگان و تثبیت نیازمندی های اولیه.
 ۹. ایجاد یک مرکز ارتباط دایمی جهت ارائه گزارش به مرکز عملیات اضطرار وزارت دولت در امور رسیدگی به حوادث الی برگشت وضعیت به حالت عادی.
 ۱۰. تثبیت نیازمندیهای اولیه و درخواست آن از مرکز.
 ۱۱. بسیج منابع محلی برای کمک رسانی به بیجاشدگان.
 ۱۲. آگاهی دهی به مردم در مورد تدابیر احتیاطی بخاطر جلوگیری از تلفات و خسارات بیشتر.